

”Tärkeintä on tuoda toivoa”

Rintasyöpä on naisten yleisin syöpä. Sairaus pysäyttää kuitenkin aina myös läheisten arjen. Veli ja aviomies kertovat, miltä se tuntuu.

teksti Ninarose Maoz × kuvat Ida Nisonen

JUHO PUHJO, 26,
JA LAURA PUHJO, 30
Sisarukset

Ensimmäinen ajatukseni oli, ettei tämä voi olla totta. Tekstiviesti tammikuussa 2015 tuntui samaan aikaan epätodelliselta ja pelottavalta. Siskoni **Laura** kertoi viestissä sairastavansa rintasyöpää. Myöhemmin hän kertoi, ettei hän ollut pystynyt soittamaan ja kertomaan asiaa ääneen.

Laura oli ollut kipeänä koko syksyn, kuumeillut ja joutunut olemaan paljon poissa töistä, mutta kukaan ei voinut kuvitellakaan, että syy olisi syöpä.

Olen kahden pojan ja kolmen tytön sisarusparven kuopus, ja Laura on minusta seuraava. Olemme kaikki aina olleet läheisiä, mutta Lauran kanssa olemme olleet kuin paita ja peppu. Lap-sina olimme jakaneet yhteisen huoneen ja asuneet myöhemmin kämppäkaverei-nakin vuoden.

Tuntui epäreilulta. Miksi juuri Laura? Hän on kiltti ja huomaavainen ihminen, joka auttaa aina muita. Ja miksi niin nuorena? Tiesin toki, ettei syöpä katso ikää, mutta on harvinaista sairastua rintasyöpään 29-vuotiaana.

YLIPIRTEÄ ESITYS

En puhunut Lauran kanssa paljon syö-västä. Kun tapasimme, esitin ylipirteää. Halusin, että hän pitää ajatukset muissa asioissa. Itse soitin kaverilleni. Jollekin oli pakko purkaa asioita, kun en halun-nut kuormittaa Lauraa.

Kuukausi Lauran diagnoosista me kummatkin makasimme samaan aikaan leikkauspöydillä, mutta eri sairaaloissa ja eri syistä. Soitim-me vielä leikkausaa-muna toisillemme ja sovimme, että illalla nähdään.

Leikkauksessa Lauralta poistettiin rinta. Sen hän otti reippaalla asenteella. Kun oli kyse elämäs-tä ja kuolemasta, rinta oli sivuseikka.

VAHVIMMASTA TULI HEIKOIN

Leikkauksen jälkeen alkoi rankin: säde- ja sytostaattihoidot. Laura oli huonovointinen ja saattoi maata vessan lattialla. Ruoka ei maistunut ja hiukset

sekä kulmakarvat tippuivat. Laura oli aina ollut meistä sisaruksista itsenäisin ja vahvin. Nyt hän oli heikko ja riip-puvainen muista. Olimme päättäneet yhdessä perheeni kanssa, että tästä sel-vitään. Tuli tappajafilis. Emme antaisi syövän nujertaa.

Laura tarvitsi meitä kaikkia tuek-seen. Kävimme Lauran luona Lah-nessa auttamassa käytännön asioissa, siivosimme ja hoidimme ruokaostok Laura ja hänen mi-tävän-sä suhde kariutui pian diagnoosin jälkeen, joten Laura oli jäänyt yksin. Hän tosin sanoo, ettei sairaudella ollut asian kanssa tekemistä.

Lauran hiukset ovat alkaneet kasvaa: tummaa kääkkärää entisen suoran sijaan.

JUHLA ELÄMÄLLE

Huumori, joskus rankkakin, auttoi aiheen käsittelyssä. Kun futiskaverini käskivät tuomaan mukana isorintaisen naisen, tokaisin, että ei ongelmaa. Tuon Lauran, tosin hänellä on vain yksi rinta. Laura nauroi, kun kerroin tästä hänelle. →

”TÄHÄN LAURAN OMAT KOMMENTIT. Quiaest ipistiur? Soluptam, ut eatqui odit voloreptatem haruptatur? Loressu ntiatinus eum rem quam fugitis adiat ut ut lamenda pra qui tem facerup tatquae pratur rendand issit, nulles et, ut qui officat. Doluptattat fugit que et et earia doluptas eium veriam, omnis aut voluptatis rendand issit, nulles et, ut qui officat. Doluptattat fugit que et et earia doluptas eium veriam, omnis aut”

→ Luottoni syöpähoitoihin on kova. Luotin myös siihen, että Laura selviää. Syöpä merkitsi ennen olemantuo- miota, nyt sille on hyvät ennusteet. Laura puhui pelkkää hyvää saamas- taan hoidosta ja kertoi, että lääkärit ja hoitajat olivat ykkösluokkaa. Sairaalaan oli helppo mennä. Tutut hoitajat ter- vehtivät, ja Laurasta tuntui, kuin olisi mennyt kotiin.

Ensimmäinen vuositarkastus jännit- ti. Sama on nyt edessä joka vuosi. Kun Laura täytti viime joulukuussa 30 vuot- ta, varasimme juhlatilan ja pidimme hänelle isolla kaveriporukalla elämän- juhlat. Itkimme ja nauroimme.

Nyt elämä on palannut kutakuinkin ennalleen, vaikka en edessä on uusi leikkaus. Laura hoidetaan poistattaa toisen rinnan varotoimenpiteenä. Lauran hiukset ovat alkaneet kasvaa. Tosin suo- ran sijaan tummaa kääkärää, saman- laista kuin meidän mummiemme oli. Kutsummekin häntä pikkumoksi.”

HANNU AHONEN, 62, JA
SIRPA AHONEN, 61
Aviopari

”Keskustelimme myös siitä, että mitä jos.”

”Kun menimme naimisiin vuonna 1970, emme tehneet sitä leikkimielellä. Lupasimme kulkea rinnakkain myö- tä- ja vastoin käymisissä. Tuo sana on pitänyt. En pystyisi katsomaan itseäni peiliin, jos pahan paikan tullen ottaisin jalat alleni.

Kun Sirpa vappuaattona 2009 huo- masi kovan pahkan kainalossaan, hän tajusi heti, mistä on kyse. Ymmärsin itsekin tilanteen vakavuuden, mutta tietysti toivoin loppuun saakka, että oli- si kyse jostain muusta. Sirpa oli käynyt

puolitoista vuotta aiemmin mammogra- fiassa, eikä siellä ollut näkynyt mitään.

Kun Sirpa meni vapun jälkeen ult- raan ja paksuneulanäytteeseen, olivat uutiset pahimmat: aggressiivinen rinta- syöpä. Diagnoosi tuntui musertavalta, mutta sanoin Sirpalle, että käymme sairauden läpi yhdessä.

Olin juuri aloittanut uudessa työ- paikassa, kun diagnoosi tuli. Kun kerroin pomolleni Sirpan sairaudesta ja että haluaisin olla mukana hoidoissa, hän sanoi, että ilman muuta, kunhan vain hoidan hommani.

”VAHDIN VIERESSÄ, ETTÄ SIRPA SÖI”

Sirpa leikattiin kuukauden päästä. Lähdimme pian sen jälkeen 12 päivän matkalle Viroon. Ajoimme maata ristiin rastiin. Virossa oli paljon tapahtumia ja nähtävää, mutta ennen kaikkea puhuimme. Vaikka halusin olla optimis- tinen, keskustelimme myös siitä, että mitä jos.

Sitten alkoivat hoidot. Olin kaikessa mukana. Kuljetin häntä sairaalan ja kodin väliä. Sairaalassa toin jääpaloja ja ruokaa. Solumyrkyt veivät makuaistin. Vahdin, että Sirpa söi.

Olin aina ollut hyvä nukkumaan, mutta nyt valvoin yöt. Yöt menivät lohtusyömiseksi ja painoa kertyi Sirpan sairausaikana 15 kiloa. Mietin, että miten jaksan, mutta olin päättänyt, että tämä hoidetaan.

USKALLA PUHUA JA TOIVOA

En jäänyt rypemään suruuni enkä suostunut vajoamaan synkkyyteen. Sen sijaan puhuin tulevaisuudesta. Olimme aina tehneet paljon asioita yhdessä ja puhuimme siitä, mitä tekisimme ja min- ne menisimme, kun sairaus helpottaisi. →

Sirpa Ahonen sairastui rinta- syöpään seitsemän vuotta sitten. ”Hannun ja muun perheen tuki oli korvaamaton apu. Kun kerran tulin kotiin, kannettavassa cd-soitti- messa soi Kirkan Silta yli synkän virran. Hannu oli laittanut sen minua varten. Kuuntelin kappaletta monta kertaa myöhemmin ja sain siitä valtavasti voimaa. Sairaalassa olin ainoa, jonka puoliso oli mukana hoidoissa. Kuulin vasta jälkikäteen, että sairauteni aikana Hannu oli valvonut yöt huolesta.”

S-ryhmästä roosaa rinnalle

Lokakuussa kerätään jälleen va- roja suomalaiseen syöpätyöhön. Syöpäsäätiön Roosa nauha -ke- räyksen tavoitteena on edistää rintasyöpätutkimusta ja vaikuttaa siihen, että yhä useampi syöpä voidaan ehkäistä ja hoitaa.

Keräyksen symbolina toimii Roosa nauha, jonka kuosin on suunnitellut tänä vuonna XXXXX XXX XXXXXX.

S-ryhmä on keräyksen pääyhteistyökumppani ja myy Roosa nauhoja sekä Roosa nauha -tuotteita Prismoissa, Sokoksissa, S-marketeissa, Alepoissa, Saleis- sa ja ABC-liikennemyymälöissä ympäri Suomen. Keräykseen voit osallistua myös lahjoittamalla ra- ha verkossa: www.roosanauha.fi.

→ Käsittelimme sairautta myös huumorin kautta. Keikka Sirpa oli juuri käynyt kampaajalla, leikannut hiuksensa lyhyiksi, kun hän huomasi, että ne vähätkin tippuvat pois. Ajoin hänet kaljuksi ja nauroimme, että onneksi emme olleet uimahallissa. Muuten perään olisi jäänyt vain vana karvoja.

Olemme molemmat avoimia luonteeltamme ja puhuimme sairaudesta avoimesti myös muille. Ihmisten oli helppo lähestyä meitä. Kun työkaverit kysyivät Sirpalta, että miten hän voi nauraa kun on kuolemansairas, hän vastasi, ettei ole heittänyt lusikkaa nurkkaan. Se on mielestäni tärkeintä. Toivoo ei saa menettää.

PUOLISOT SAIRASTUVAT YHDESSÄ

Sirpa kävi vuosittain tarkistuksissa ja kun viisivuotistarkastus vuonna 2014 oli tulossa, pelotti. Mietin, että mitä jos kaikki alkaisi uudestaan. Mutta paperit olivat puhtaat ja Sirpa on nyt virallisesti

terve. Samoihin aikoihin syntyi ensimmäinen lapsenlapsemme.

Kun puoliso sairastuu, sairastuvat kumppanit yhdessä. Terveen rooli on hoivaamisen lisäksi olla tuomassa toivoa ja valaa uskoa tulevaisuuteen.

MITÄ SANOISIN TOISELLE?

Terveeltä osapuolelta vaaditaan paljon pitkämielisyyttä. Moni pari eroaa sairauden seurauksena. Ehkä sellaisissa liitoissa on ollut jotain pielessä jo aiemmin. Jos koskaan ei ole puhuttu asioista, miten aloitetaan kriisin keskellä? Meidän suhteemme onneksi vain vahvistui ja lähennyimme toisiamme.

Ihmiset eivät usein tiedä, mitä sanoa, kun heille kertoo syövästä. Mielestäni parasta on kertoa, että olen käytettävissä jos toinen haluaa puhua tai tarvitsee apua. Näin toimin, kun oma työkaverini sairastui rintasyöpään. Oli helppo kohdata hänet ja olla tukena, kun olin käynyt läpi Sirpan sairauden.” •

Joka kahdeksas nainen sairastuu

Rintasyöpään sairastuu Suomessa noin 5 000 naista vuodessa. Se on naisten yleisin syöpä.

”Sairaus on yleisin 50–69-vuotiailla. Siksi kutsu maksuttomaan seulontamammografiaan lähete-tään juuri tuon ikäisille naisille”, kertoo syöpätautien erikoislääkäri Riikka Huovinen Turun Yliopistonsairaala-

lasta. Tyypillinen merkki syövästä on rinnassa tuntuva kyhmy tai kovettuma tai seulontamammografiakuvauksessa näkyvä muutos. Joka toinen syövästä löydetään seulonnoissa.

”Harvinaisempia oireita voi olla esimerkiksi kyhmy kainalossa, rinnan ihomuutos tai kipu.”

LUOMU PASTAKASTIKE

Valmistettu luonnon ehdoilla

- useita makuvaihtoehtoja

Tänään on Dolmio® päivä

UUTUUS